ÖSSZEOMLOTT A BÉCSI TŐZSDE!

A Pragmatica Sanctio hazánkat tartósan hozzákapcsolta a Habsburgok birodalmához. 1867 óta a közös címerünkön olvasható: indivisibiliter ac inseparabiliter.

„7. §. Hogy feloszthatatlanul és elválaszthatatlanul, egymással és együttesen, és Magyarország királyságával és az ahhoz kapcsolt részekkel, királyságokkal és tartományokkal egyetemben örökösen bírják, uralkodjanak rajta és kormányozzák”

A Magyar Királyság rendjei 1722–23. évi diétán fogadták el a Habsburg-ház nőági örökösödési jogát, mely elől alig volt menekvés az ország nagy megrázkódása, talán végső veszedelme nélkül. Érdeme akkori államférfiaknak, hogy az ország önkéntes felajánlásából eredőnek mutatták azt, mi nem volt kikerülhető. A rendek eleinte határozottan tiltakoztak az unió ellen, azzal érvelve, hogy Magyarország kezdettől fogva független ország, amelyhez nem illenék, ha nála kisebb Ausztriával konjunkcióba lépne.

Deák Ferenc szerint a Pragmatica Sanctio politikai biblia. Megszabja a Monarchia alkotmányos berendezését, biztosítja egységét, fennállását: *„ ’67 nem egyéb, mint az elérhető, megvalósítható ’48. Alkotmányos szabadságunk évezredes fája, melyet annyi vihar ostromlott, de gyökerében meg nem rázott, ismét zöldelni kezd és virágzásnak indul.”*

Kossuth Lajos Cassandra-levelében megjövendölte nemzetünk tragédiáját:

„Én e tényben a nemzet halálát látom; s mert ezt látom, kötelességemnek tartom megtörni hallgatásomat; nem avégett, hogy vitatkozzam, hanem hogy Isten, a Haza s az utókor nevében esdekelve felszólítsalak. Ne vidd azon pontra a nemzetet, melyről többé a jövőnek nem lehet mestere!”

Ezen jövendölés utal-e mostani sanyarú sorsunkra?

Májusban Bécsben és Pesten összeomlott a tőzsde. A Kiegyezés után az uralkodóház a jelzáloghitel-piac ösztönzésébe fogott iparosodásunk elősegítésére. Mindenki építkezett, a bankokból ömlött a pénz, a könnyű hitelek miatt a telek- és ingatlanárak az egekbe szöktek. A gründolási lázban a jelzálogkölcsön-állomány a nyolcszorosára emelkedett, hitelintézetek alakultak kizárólag spekulációs céllal. A rohamosan fejlődő, olcsó, új földön, alacsony költséggel gazdálkodó, gépesített amerikai mezőgazdaság veszélyes konkurenciát hozott, letörte a magyar gabona, takarmány, hús árait a világpiacon. Tévedtünk, amikor azt hittük, hogy a Kiegyezés után a tartós, gazdasági növekedés korszaka köszönt be.

A hitelintézetek kénytelenek voltak megszorítani a kölcsönöket. A pénzügyi válság miatt teljes bizalmatlanság alakult ki a bankok között. Kiteljesedett a gabonaválság, leálltak a vasúti fejlesztések, pangás következett az ezeket támogató iparágakban, megtorpantak a fővárosi

építőipari beruházások is. A válságot az állampénzügyek katasztrofális helyzete mélyíteti. Több feladatot vállaltunk magunkra, mint azt józan megfontolással tehettük volna.
Túléljük-e ezt a válságot? Mi lesz a válság után? Ezek a kérdések foglakoztatnak most herceget és zsellért, bankigazgatót és tisztviselőt. Az Úr áldását kérjük árva hazánkra e vészterhes időkben.

Források

http://mnl.gov.hu/mnl/ol/hirek/maria_terezia_es_a_pragmatica_sanctio

https://www.arcanum.hu/hu/online-kiadvanyok/MagyarNemzetTortenete-a-magyar-nemzet-tortenete-9A23/szilagyi-sandor-a-magyar-nemzet-tortenete-21F2/magyarorszag-tortenete-a-szatmari-beketol-a-becsi-congressusig-17111815-5836/elso-konyv-iii-karoly-kiraly-uralkodasa-17111740-584C/ix-fejezet-a-pragmatica-sanctio-5AEB/

https://www.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/historia/03-04/ch03.html

http://www.komment.hu/tartalom/20090120-velemeny-tortenelmi-parhuzamok-az-1873as-magyar-valsaggal.html

A Kiegyezés/ szerkesztette Cieger András; Budapest: Osiris Kiadó, 2004; 644 p.

A magyarok krónikája/ összeállította Glatz Ferenc; Budapest: officina Nova, 1996; 816 p.